

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 30. oktobra 2017. godine
Br. ref.: RK 1147/17

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI98/16

Podnosilac

Fazile Morina

**Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja ARJ-UZVP. br. 7/2016 Vrhovnog suda
od 31. marta 2016. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Fazile Morina iz sela Ade (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Selatin Ahmeti, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje ARJ-UZVP. br. 7/2016 Vrhovnog suda od 31. marta 2016. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim podnositeljka zahteva tvrdi da joj je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje u skladu sa članom 31. Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 27. juna 2016. godine, podnositeljka je preko pošte podnela zahtev Sudu.
6. Dana 12. jula 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Gresa Caka-Nimani i Selvete Gërzhaliu-Krasniqi.
7. Dana 19. jula 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 31. oktobra 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za predsedavajućeg Veća za razmatranje umesto sudije Roberta Carolana, koji je podneo ostavku kao sudija 9. septembra 2016. godine.
9. Dana 4. jula 2017. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 29. juna 2006. godine, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja (MŽSPP) je odlukom br. 05/313/2 odbilo zahtev podnositeljke za naknadu troškova stanarine i hrane zbog preseljenja iz svoje kuće u selu Ade zbog opasnosti od klizišta.
11. Dana 9. oktobra 2008. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom A. br. 1739/2006 u postupku upravnog spora usvojio tužbu podnositeljke zahteva, kao osnovanu, poništio odluku MŽSPP-a i stvar vratio na preispitivanje MŽSPP-u.
12. Dana 27. avgusta 2010. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem KRJA 7/2008 odbacio, kao nedozvoljen, zahtev za vanredno preispitivanje presude Vrhovnog suda podnet od strane MŽSPP-a.

13. Dana 13. maja 2011. godine, MŽSPP je odlukom br. 313-4/08 u postupku ponovnog odlučivanja ponovo odbio, kao neosnovan, zahtev podnositeljke za naknadu troškova stanarine i hrane.
14. Neodređenog datuma, podnositeljka zahteva je osporila odluku MŽSPP-a i podnela tužbu Osnovnom sudu u Prištini-Departman za upravne sporove (DUS).
15. Dana 9. oktobra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini-DUS je presudom A. br. 444/11 odbio, kao neosnovanu, tužbu podnositeljke zahteva.
16. Dana 17. novembra 2014. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu Kosova zbog: pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i povreda odredaba parničnog postupka.
17. Dana 9. oktobra 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom AA. br. 128/2015 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda - DKA A. br. 444/11.
18. Dana 21. novembra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog pogrešne primene materijalnog prava i bitnih povreda postupka ZPP.
19. Vrhovni sud Kosova je rešenjem Rev. A. (U) br. 13/2015 (rešenja nedostaje u spisima predmeta), odbacio, kao nedozvoljenu, reviziju tužilje izjavljene na presudu Apelacionog suda u Prištini AA. br. 128/2015 od 9. oktobra 2015. godine, naglašavajući da protiv pravosnažnih odluka za upravna pitanja drugog stepena ne može da se izjavi revizija.
20. Dana 25. januara 2016. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev za vanredno preispitivanje presude Apelacionog suda, naglašavajući da je zahtev za reviziju pogrešno orijentisala umesto zahteva za vanredno preispitivanje.
21. Dana 31. marta 2016. godine, Vrhovni sud je rešenjem ARJ-UZVP. br. 7/2016, odbacio kao nedozvoljen zahtev za vanredno preispitivanje, podnet protiv presude Apelacionog suda u Prištini AA. br. 114/2014 od 6. maja 2015. godine.

Navodi podnosioca

22. Podnositeljka zahteva je tvrdila da su redovni sudovi povredili pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer nisu pravilno utvrdili činjenice slučaja i pogrešno su primenili materijalno pravo.

Prihvatljivost zahteva

23. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane], stav 7, Ustava, koji propisuje:

“7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

25. Sud, takođe, uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

26. Na kraju, Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

“(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključí:

a) da zahtev nije prima facie opravdan;

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili”.

27. Sud utvrđuje da zahtev podnositeljke ispunjava uslove iz člana 113.7 u pogledu ovlašćene strane i iscrpljenja pravnih sredstava, podnet je u zakonskom roku iz člana 49. Zakona i ispunjava uslove da se razmatra pred Sudom.

28. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva posebno tvrdila da joj je rešenjem ARJ-UZVP. br. 7/2016 Vrhovnog suda povređeno ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava), koji ima sledeći sadržaj:

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

29. Tokom razmatranja tvrdnji o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud ocenjuje da li je sudski postupak u celosti bio pravičan i nepristrasan, kao što je i propisano u članu 31. Ustava (vidi, između ostalog: *mutatis mutandis*, *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, 16. decembar 1992. godine, str. 34, serija A. br. 247, i *B. Vidal protiv Belgije*, 22. april 1992. godine, str. 33, serija A. br. 235).

30. Sud primećuje da se argumenti podnositeljke zahteva u vezi sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje sastoje u pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja, jer su redovni sudovi pogrešno utvrdili da se podnositeljka zahteva nije preselila iz svoje kuće tokom procesa rukovođenog

od strane "Kancelarije za implementaciju projekta Ade tokom perioda od 18. novembra 2004. godine-14. februara 2005. godine". Takođe, podnositeljka zahteva je istakla da je Vrhovni sud pogrešno izračunao zakonski rok kada je odbacio, kao van roka, zahtev za vanredno preispitivanje presude Apelacionog suda.

31. Sud utvrđuje da je Osnovni sud u Prištini, odlučujući u vezi sa tužbom podnositeljke zahteva protiv odluke MŽSPP-a, između ostalog, obrazložio: *"Sud takođe primećuje da tokom inspekcije porodica u privremenim mestima stanovanja preseljenih iz zone sa visokim koeficijentom opasnosti u selu Hade, u zapisniku od 18.05.2006. god., kod porodice Fazile Morina, sada tužiteljka, kao glava porodice, je ustanovljeno da Fazile Morina, sada tužiteljka, živi pod kirijom u stanu njenog brata u Ulpijani, međutim ista nema ugovor o kiriji, takođe se u zapisniku ustanovljuje da se ista ne pojavljuje na spisku preseljenih lica iz sela Hade"*.
32. Osnovni sud je u nastavku naglasio: *"Iz ovog činjeničnog stanja sud primećuje da je tuženi prilikom odnošenja osporene odluke, pravično utvrdio činjenično stanje, iz razloga da osnivajući se na dokaze koji se nalaze u spisima predmeta proizilazi da tužiteljka nije ispunila uslove za pravo na finansijsku pomoć za kiriju i hranu iz razloga da se ista nije preselila zajedno sa ostalim licima iz sela Hade, opasne zone, koje preseljenje je izvršio tuženi kao i ista prilikom inspekcije nije imala ugovor o kiriji za privremeno stanovanje, koji su uslovi sa sticanje finansijskog prava na kiriju i hranu"*.
33. Sud primećuje da, odbijajući žalbu podnositeljke zahteva, ovo činjenično stanje je utvrdio i Apelacioni sud kada je potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini-DUS.
34. Sud, dalje, utvrđuje da su rešenja Vrhovnog suda u vezi sa zahtevom za reviziju i za vanredno preispitivanje pravosnažne odluke odbačena od strane ovog suda, jer nisu ispunila zakonske proceduralne uslove i nisu se bavila meritumom slučaja.
35. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda u Prištini, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode podnositeljke zahteva zaštićena Ustavom (ustavnost).
36. Sud dalje naglašava i da nije njegova dužnost u skladu sa Ustavom da postupa kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Zadatak je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, ESLjP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
37. U stvari, Sud naglašava da je zadatak Suda da ocenjuje da li su relevantni postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući i način uzimanja dokaza, ili da li su na neki način bili nepravični ili proizvoljni (vidi:

mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, stav 16, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivosti zahteva od 30. juna 2009. godine; *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, stav 34, presuda ESLJP od 16. decembra 1992. godine; *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, stav 68, presuda ESLJP od 6. decembra 1988. godine).

38. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva imala brojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj pred Osnovnim sudom u Prištini, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom, koristeći žalbena sredstva aktivno je učestvovala u svim fazama sudskog postupka, stoga, proces u celosti ne može da se oceni kao proizvoljan ili nepravičan.
39. U okolnostima slučaja, Sud ne nalazi da su odluke redovnih sudova proizvoljne ili su pokazatelj povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, čak štaviše, kada su se sve tvrdnje podnositeljke zahteva odnosile na zakonske i neustavne povrede prilikom čega podnositeljka zahteva ni na jedan način nije podnela dokaze o tome kako joj je i pod kojim okolnostima povređeno navodno ustavno pravo.
40. Konačno, Sud zaključuje da zahtev na ustavnim osnovama nije obrazložen *prima facie* i da činjenice iznete u zahtevu od strane podnositeljke ni na jedan način ne opravdaju tvrdnju o povredi ustavnog prava, stoga, u skladu sa pravilom 36 (2) a) i b), zahtev treba da se proglašeni neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

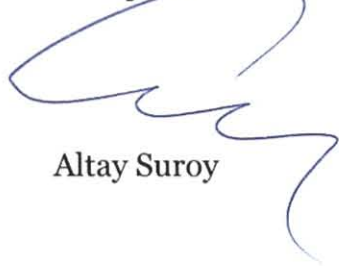
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (2) (a) i (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 4. jula 2017. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

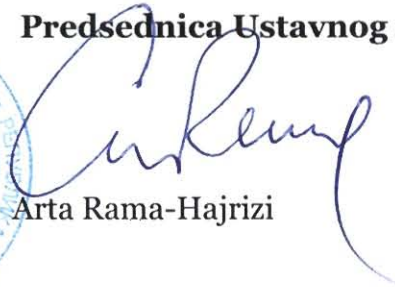
Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi